ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΓΣΕΕ

ΔΙΚΤΥΟ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ
ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ ΚΑΙ ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ
2012 - 2015

Δίκτυο Υπηρεσιών Πληροφόρησης & Συμβουλευτικής εργαζομένων

Ασφαλιστικά Θέματα

«Επιλογή Ασφαλιστικού Φορέα μεταξύ ΙΚΑ και ΟΑΕΕ»

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ "ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ" 2007 - 2013
ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΣ ΣΤΟΝ ΑΝΘΡΩΠΟ

ΕΣΠΑ 2007-2013

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1. Ισχύον νομικό πλαίσιο επιλογής ασφαλιστικού φορέα ……..4

2. Ειδικότερες προϋποθέσεις για την ύπαρξη δικαιώματος επιλογής – Παραδείγματα…….4

3. Τρόπος άσκησης του δικαιώματος επιλογής – Συνέπειες μη έγκαιρης άσκησης……5

4. Μεταβατικές διατάξεις – Εκκρεμείς περιπτώσεις – Παραδείγματα……6

5. Απαιτούμενα συνοδευτικά δικαιολογητικά της αίτησης πρώτης εξαίρεσης

και της αίτησης συνέχισης της εξαίρεσης ……..9

6. Διαδικασία εξαίρεσης κατά την εγκύκλιο 16/10.6.2014 του Υπουργείου Εργασίας……..10

7. Κριτική του ισχύοντος νομικού καθεστώτος περί επιλογής ασφαλιστικού φορέα……12

Πηγές……13

Συντάκτης……13

Ισχύον νομικό πλαίσιο επιλογής ασφαλιστικού φορέα	Οι νέοι ασφαλισμένοι για τους οποίους προκύπτει υποχρεωτική ασφάλιση στο ΙΚΑ-ΕΤΑΜ και στον ΟΑΕΕ έχουν το δικαίωμα επιλογής ασφαλιστικού φορέα, εφόσον συμπληρώνουν είκοσι πέντε (25) ημέρες ασφάλισης ανά μήνα στο ΙΚΑ-ΕΤΑΜ για όλο το χρονικό διάστημα της παράλληλης απασχόλησής τους. Εάν κατά τη διάρκεια της παράλληλης απασχόλησης ο χρόνος ασφάλισής τους στο ΙΚΑ-ΕΤΑΜ υπολείπεται των είκοσι πέντε (25) ημερών ασφάλισης ανά μήνα, τότε τα πρόσωπα αυτά υπάγονται υποχρεωτικά στην ασφάλιση του ΟΑΕΕ για το σύνολο του χρόνου της παράλληλης απασχόλησης.
Ειδικότερες προϋποθέσεις για την ύπαρξη δικαιώματος επιλογής	Κατά τον πρώτο μήνα της πρόσληψης (εφόσον η πρόσληψη ενεργείται μετά την 1η του μήνα), ο απαιτούμενος αριθμός των ΗΑ προκύπτει ως εξής: Ημερολογιακές ημέρες από την ημερομηνία πρόσληψης μέχρι τη λήξη του μήνα (με έκαστο μήνα να θεωρείται ότι έχει 30 ημέρες) διά 1,2.
Τρόπος άσκησης του δικαιώματος επιλογής – Συνέπειες μη έγκαιρης άσκησης	Οι έχοντες κατά ανωτέρω δικαίωμα επιλογής μεταξύ ΟΑΕΕ και ΙΚΑ ΕΤΑΜ επιλέγουν με δήλωσή τους τον ασφαλιστικό οργανισμό της επιλογής τους, την οποία υποβάλλουν κάθε φορά στους παραπάνω φορείς και στον οικείο εργοδότη εντός έξι (6) μηνών από το χρονικό σημείο κατά το οποίο δημιουργείται η υποχρέωση ασφάλισης στον δεύτερο φορέα. Η δήλωση αυτή είναι δεσμευτική για όσο χρόνο διαρκεί η παράλληλη απασχόληση. Σε περίπτωση μη υποβολής δήλωσης εντός της παραπάνω προθεσμίας, η υποχρεωτική ασφάλιση χωρεί στον φορέα που υπάγεται η κατά πρώτον αναληφθείσα μισθωτή απασχόληση ή αυτο-απασχόληση και εάν προηγείται η ανάληψη της μισθωτής απασχόλησης καθίσταται υποχρεωτικός φορέας ασφάλισης το ΙΚΑ-ΕΤΑΜ, εφόσον κάθε μήνα της παράλληλης απασχόλησης ο πολυ-απασχολούμενος συμπληρώνει 25 ΗΑ στο ΙΚΑ-ΕΤΑΜ. Εάν δεν συμπληρώνει 25 ΗΑ ανά μήνα, καθίσταται υποχρεωτική η ασφάλισή του στον ΟΑΕΕ για όλο το χρονικό διάστημα της παράλληλης δραστηριότητάς του.
Απαιτούμενα συνοδευτικά δικαιολογητικά της αίτησης πρώτης εξαίρεσης και της αίτησης συνέχισης της εξαίρεσης	Τα κυριότερα συνοδευτικά δικαιολογητικά για την αίτηση πρώτης εξαίρεσης είναι: • Βεβαίωση του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ από την οποία να

	προκύπτει ο χαρακτηρισμός του προσώπου ως νέου ασφαλισμένου και η ημερομηνία ασφάλισης σε αυτό (άρθρου 39 Ν. 2084/1992). • Βεβαίωση του εργοδότη από την οποία να προκύπτει η ιδιότητα του προσώπου ως μισθωτού και η χρονική διάρκεια της απασχόλησής του. • Ένσημα ΙΚΑ-ΕΤΑΜ για το χρονικό διάστημα που έχει μεσολαβήσει μέχρι την υποβολή της αίτησης εξαίρεσης, εφόσον έχουν οριστικοποιηθεί οι εισφορές. • Υπεύθυνη δήλωση Ν. 1599/86 στην οποία ο ασφαλισμένος δηλώνει συγκεκριμένα στοιχεία. Με την αίτηση συνέχισης της εξαίρεσης συνυποβάλλονται κυρίως: • Ένσημα ΙΚΑ-ΕΤΑΜ για το χρονικό διάστημα της ήδη χορηγηθείσας εξαίρεσης. • Βεβαίωση του εργοδότη από την οποία να προκύπτει η ιδιότητα του προσώπου ως μισθωτού και η χρονική διάρκεια της απασχόλησής του. • Υπεύθυνη δήλωση Ν. 1599/86 στην οποία ο ασφαλισμένος δηλώνει συγκεκριμένα στοιχεία.
Σχετική νομοθεσία	Ν. 4254/2014, Ν. 2084/92, Εγκύκλιος Υπουργείου Εργασίας υπ' αριθμ. 16/10.6.2014, Π.Δ. 258/2005

Δικαίωμα επιλογής ασφαλιστικού φορέα μεταξύ ΙΚΑ και ΟΑΕΕ για νέους ασφαλισμένους

1. Ισχύον νομικό πλαίσιο επιλογής ασφαλιστικού φορέα

Σύμφωνα με την παράγραφο 2 του άρθρου 39 του Ν. 2084/92, όπως αυτός τροποποιήθηκε και συμπληρώθηκε με τον πρόσφατο Ν. 4254/2014, οι νέοι ασφαλισμένοι (ασφάλιση για πρώτη φορά μετά την 1.1.1993) που πολυ-απασχολούνται έχουν το δικαίωμα επιλογής ασφάλισης σε έναν ασφαλιστικό φορέα και συγκεκριμένα είτε στο ΙΚΑ είτε στον ΟΑΕΕ.

Επισημαίνεται ότι οι διατάξεις περί επιλογής του φορέα ασφάλισης δεν εφαρμόζονται στους ασφαλισμένους του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ, οι οποίοι αμείβονται μέσω εργοσήμου. Επισημαίνεται ότι οι εν λόγω ασφαλισμένοι είναι ασφαλισμένοι υποχρεωτικά μόνο σε έναν φορέα κύριας ασφάλισης, έναν φορέα επικουρικής ασφάλισης, έναν φορέα ασθένειας και έναν πρόνοιας, τον οποίο επιλέγουν εντός εξαμήνου από την ανάληψη της δεύτερης απασχόλησης. Ειδικότερα, οι νέοι ασφαλισμένοι για τους οποίους προκύπτει υποχρεωτική ασφάλιση στο ΙΚΑ-ΕΤΑΜ και στον ΟΑΕΕ έχουν το δικαίωμα επιλογής ασφαλιστικού φορέα, εφόσον συμπληρώνουν είκοσι πέντε (25) ημέρες ασφάλισης ανά μήνα στο ΙΚΑ-ΕΤΑΜ για όλο το χρονικό διάστημα της παράλληλης απασχόλησής τους. Εάν κατά τη διάρκεια της παράλληλης απασχόλησης ο χρόνος ασφάλισής τους στο ΙΚΑ-ΕΤΑΜ υπολείπεται των είκοσι πέντε (25) ημερών ασφάλισης ανά μήνα, τα πρόσωπα αυτά υπάγονται υποχρεωτικά στην ασφάλιση του ΟΑΕΕ για το σύνολο του χρόνου της παράλληλης απασχόλησης. Οι έχοντες δικαίωμα επιλογής ασφαλιστικού φορέα κατά τα ανωτέρω ασφαλίζονται στους φορείς ασθένειας, επικουρικής ασφάλισης και πρόνοιας που αντιστοιχούν στον συνταξιοδοτικό φορέα κύριας ασφάλισης της επιλογής τους.

Εάν το ασφαλιστικό καθεστώς επιλογής δεν περιλαμβάνει όλους τους κλάδους ασφάλισης, οι οποίοι υφίστανται στο ασφαλιστικό καθεστώς στο οποίο μπορούσαν να υπαχθούν λόγω της μισθωτής απασχόλησης ή της αυτο-απασχόλησης, τότε τα πρόσωπα αυτά, ως προς τους ελλείποντες κλάδους, ασφαλίζονται υποχρεωτικά στους αντίστοιχους κλάδους του ασφαλιστικού καθεστώτος στο οποίο μπορούσαν να υπαχθούν λόγω μισθωτής απασχόλησης ή αυτο-απασχόλησης. Ο αυτο-απασχολούμενος ο οποίος πληροί τις προϋποθέσεις επιλογής ασφαλιστικού φορέα μεταξύ ΟΑΕΕ και ΙΚΑ-ΕΤΑΜ και επιλέγει ως φορέα υποχρεωτικής του ασφάλισης το ΙΚΑ-ΕΤΑΜ δύναται να ασφαλιστεί προαιρετικά και στον ΟΑΕΕ εντός 6ήνου από την ανάληψη της δεύτερης απασχόλησης (μισθωτής ή αυτο-απασχόλησης) και στην περίπτωσή του έχουν εφαρμογή οι καταστατικές διατάξεις του άρθρου 3 του Π.Δ. 258/2005.

2. Ειδικότερες προϋποθέσεις για την ύπαρξη δικαιώματος επιλογής – Παραδείγματα

Οι ακριβείς προϋποθέσεις και η τεχνική ενημέρωσης των ασφαλιστικών φορέων έχουν διατυπωθεί στην εγκύκλιο 16/10.6.2014 του Υπουργείου Εργασίας, η οποία εμπεριέχει πολλά και αναλυτικά παραδείγματα. Ειδικότερα, για τον πρώτο μήνα της πρόσληψης (εφόσον η πρόσληψη ενεργείται μετά την 1η του μήνα), ο απαιτούμενος αριθμός των ΗΑ προκύπτει ως εξής: Ημερολογιακές ημέρες από την ημερομηνία πρόσληψης μέχρι τη λήξη του μήνα (με έκαστο μήνα να θεωρείται ότι έχει 30 ημέρες) διά του αριθμού 1,2.

Παράδειγμα 1

Πρόσληψη ατόμου ως μισθωτού στις 25.6.2014 – Απαιτούμενος αριθμός ΗΑ για τον 6/2014: 6/1,2 =5

Για τον τελευταίο μήνα της παράλληλης απασχόλησης (εφόσον η λήξη της ασφαλιστέας στο ΙΚΑ απασχόλησης λόγω απόλυσης, καταγγελίας κ.λπ. επέρχεται πριν από το τέλος του μήνα), ο απαιτούμενος αριθμός των ΗΑ προκύπτει ως εξής: Ημερολογιακές ημέρες από την αρχή του μήνα μέχρι την απόλυση, καταγγελία κ.λπ. διά 1,2.

Παράδειγμα 2

Λήξη παράλληλης απασχόλησης 12.11.2014 – Απαιτούμενος αριθμός ΗΑ για τον 11/2014: 12/1,2 = 10.

Σε κάθε περίπτωση, εάν το αποτέλεσμα που προκύπτει είναι δεκαδικός αριθμός γίνεται στρογγυλοποίηση στον μικρότερο ή μεγαλύτερο ακέραιο ανάλογα εάν τα δεκαδικά ψηφία είναι μικρότερα ή μεγαλύτερα του 0,5.

3. Τρόπος άσκησης του δικαιώματος επιλογής – Συνέπειες μη έγκαιρης άσκησης

Οι έχοντες κατά ανωτέρω δικαίωμα επιλογής μεταξύ ΟΑΕΕ και ΙΚΑ-ΕΤΑΜ επιλέγουν με δήλωσή τους τον ασφαλιστικό οργανισμό που επιθυμούν, την οποία υποβάλλουν κάθε φορά στους παραπάνω φορείς και στον οικείο εργοδότη εντός έξι (6) μηνών από το χρονικό σημείο κατά το οποίο δημιουργείται η υποχρέωση ασφάλισης στον δεύτερο φορέα. Η δήλωση αυτή είναι δεσμευτική για όσο χρόνο διαρκεί η παράλληλη απασχόληση και δεν μπορεί να γίνει μεταβολή στον αρχικά επιλεγμένο ως υποχρεωτικό φορέα ασφάλισης.

Σε περίπτωση μη υποβολής δήλωσης εντός της παραπάνω προθεσμίας, η υποχρεωτική ασφάλιση χωρεί στον φορέα που υπάγεται η κατά πρώτον αναληφθείσα μισθωτή απασχόληση ή αυτο-απασχόληση και εάν προηγείται η ανάληψη της μισθωτής απασχόλησης καθίσταται υποχρεωτικός φορέας ασφάλισης το ΙΚΑ-ΕΤΑΜ, εφόσον κάθε μήνα της παράλληλης απασχόλησης ο πολυ-απασχολούμενος συμπληρώνει 25 ΗΑ στο ΙΚΑ-ΕΤΑΜ. Εάν δεν συμπληρώνει 25 ΗΑ ανά μήνα, καθίσταται υποχρεωτική η ασφάλισή του στον ΟΑΕΕ για όλο το χρονικό διάστημα της παράλληλης δραστηριότητάς του.

Εάν ο πολυ-απασχολούμενος επιλέξει ως υποχρεωτικό φορέα ασφάλισης το ΙΚΑ-ΕΤΑΜ, και αλλάξει εργοδότη, εφόσον μεσολαβεί κενό χρονικό διάστημα από την απόλυση και μέχρι την επαναπρόσληψη ενός ή περισσότερων μηνών, ακόμη και κενό διάστημα ημερών στον ίδιο μήνα, υποβάλλει δήλωση επιλογής φορέα εκ νέου εντός εξαμήνου.

Ο πολυ-απασχολούμενος ο οποίος θα επιλέξει ως υποχρεωτικό φορέα ασφάλισης το ΙΚΑ-ΕΤΑΜ συνεχίζει να εξαιρείται από την ασφάλιση του ΟΑΕΕ και για το χρονικό διάστημα που απουσιάζει από τη μισθωτή εργασία του με επιδότηση λόγω ασθενείας ή τακτική ανεργία ή λόγω άδειας κυήσεως, λοχείας ή λόγω γονικής άδειας ανατροφής τέκνων ή λόγω εκπαιδευτικής άδειας άνευ αποδοχών, εφόσον συμπληρώνει 25 ΗΑ ανά μήνα καθ' όλη τη διάρκεια των περιόδων αυτών.

Το ίδιο ισχύει και για την περίοδο που ο πολυ-απασχολούμενος τελεί σε επίσχεση εργασίας εφόσον συμπληρώνει 25 ΗΑ ανά μήνα.

4. Μεταβατικές διατάξεις – Εκκρεμείς περιπτώσεις – Παραδείγματα

Πρόσωπα που εξαιρέθηκαν από την υποχρεωτική ασφάλιση του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ ή του ΟΑΕΕ με τις διατάξεις του άρθρου 39 του Ν. 2084/1992, όπως αυτές ίσχυσαν μέχρι τη συμπλήρωσή τους από τις διατάξεις του Ν. 4254/2014 έως 6.4.2014 επανεξετάζονται με τις προϋποθέσεις του Ν. 4254/2014(25 ΗΑ για κάθε μήνα της παράλληλης απασχόλησης) μετά τη λήξη της χορηγηθείσας εξαίρεσής τους.

Εκκρεμείς κατά την 7.4.2014 (ημερομηνία δημοσίευσης του Ν. 4254/2014) αιτήσεις και ενστάσεις ενώπιον των αρμόδιων διοικητικών οργάνων που κρίνονται μετά την ημερομηνία αυτή αντιμετωπίζονται με τις προϋποθέσεις του Ν. 4254/2014 (25 ΗΑ για κάθε μήνα της παράλληλης απασχόλησης).

Η εξαίρεση από την ασφάλιση του ΟΑΕΕ αρχίζει από τον πρώτο μήνα της παράλληλης απασχόλησης, διαρκεί για όσο διάστημα ασκούνται παράλληλα οι δύο δραστηριότητες και λήγει όταν παύσει η δραστηριότητα για την οποία έγινε ασφάλιση στο ΙΚΑ-ΕΤΑΜ.

Για τον έλεγχο της συνδρομής των νόμιμων προϋποθέσεων η χορηγούμενη κάθε φορά εξαίρεση (αρχική και συνέχιση αυτής) είναι εξάμηνης διάρκειας.

Στην περίπτωση των συμβασιούχων που από τη σύμβαση προκύπτει υποχρέωση ασφάλισης στον ΟΑΕΕ μικρότερης της εξάμηνης διάρκειας, η χορηγούμενη εξαίρεσή τους θα διαρκεί έως την ημερομηνία που λήγει η σύμβαση έργου.

Η αίτηση του ενδιαφερομένου για συνέχιση της ήδη χορηγηθείσας εξαίρεσής του δεν επέχει θέση νέας δήλωσης επιλογής.

Παραδείγματα της εγκυκλίου 16/10.6.2014 του Υπουργείου Εργασίας:

Α. *Περιπτώσεις που για πρώτη φορά προκύπτει υποχρέωση ασφάλισης στον ΟΑΕΕ και στο ΙΚΑ-ΕΤΑΜ για χρονικό διάστημα παράλληλης απασχόλησης από 7.4.2014 (ημερομηνία δημοσίευσης του Ν. 4254/2014) και εφεξής.*

1.
■ Έναρξη στη ΔΟΥ ασφαλιστέας στον ΟΑΕΕ δραστηριότητας στις 15.5.2014.
■ Πρόσληψη ως μισθωτός στις 26.5.2014.
■ Δήλωση επιλογής του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ ως φορέα υποχρεωτικής ασφάλισης στις 26.8.2014 Χορήγηση εξαίρεσης για το χρονικό διάστημα 5/2014-10/2014.
■ Αίτημα συνέχισης της εξαίρεσης στις 5.11.2014.

Έλεγχος προϋποθέσεων χρονικού διαστήματος 5/2014-10/2014: μετά τη λήξη του εξαμήνου διαπιστώνεται ότι τον 5/2014 έχει 4 ΗΑ αφού η πρόσληψή του έγινε στις 26.5.2014 και ότι για κάθε μήνα από τον 6/2014 έως και τον 10/2014 έχει 25 ΗΑ στο ΙΚΑ-ΕΤΑΜ. Η εξαίρεσή του συνεχίζεται για ένα εξάμηνο 11/2014-4/2015.

Εάν, όμως, π.χ. τον 8/2014 συμπληρώνει 20 ΗΑ, τότε επαναφέρεται στην ασφάλιση του ΟΑΕΕ από τον 5/2014 και μέχρι τη λήξη της παράλληλης απασχόλησης.

2.
■ Πρόσληψη ως μισθωτός στις 15.5.2014.
■ Έναρξη στη ΔΟΥ ασφαλιστέας στον ΟΑΕΕ δραστηριότητας στις 26.7.2014.
■ Δήλωση επιλογής του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ ως φορέα υποχρεωτικής ασφάλισης στις 26.5.2015, δηλαδή μετά την πάροδο του εξαμήνου (ΕΚΠΡΟΘΕΣΜΗ).

Στην περίπτωση αυτή α' φορέας ασφάλισης είναι το ΙΚΑ-ΕΤΑΜ.

Η ασφάλιση στο ΙΚΑ-ΕΤΑΜ καθίσταται υποχρεωτική εφόσον συμπληρώνει 4 ΗΑ τον 7/2014 και 25 ΗΑ ανά μήνα για κάθε επόμενο μήνα της παράλληλης απασχόλησης. Εάν πληροί την προϋπόθεση αυτή, θα του χορηγηθεί εξαίρεση για τα χρονικά διαστήματα 7/2014-12/2014 και 1/2015-6/2015. Για κάθε συνέχιση της εξαίρεσής του θα πρέπει να πληρούται η προϋπόθεση της συμπλήρωσης των 25 ΗΑ ανά μήνα.

Εάν για κάποιον μήνα της παράλληλης απασχόλησής του δεν συμπληρώνει 25 ΗΑ, υπάγεται στην υποχρεωτική ασφάλιση του ΟΑΕΕ από την έναρξη της παράλληλης δραστηριότητας (7/2014) και μέχρι τη λήξη αυτής.

Β. *Αιτήματα συνέχισης της εξαίρεσης από την υποχρεωτική ασφάλιση του ΟΑΕΕ για το μετέπειτα της πρώτης εξαίρεσης διάστημα. (Η πρώτη εξαίρεση αφορούσε χρονικό διάστημα παράλληλης απασχόλησης από 7.4.2014 και εφεξής και η συνέχιση της εξαίρεσης αφορά το μετέπειτα αυτού χρονικό διάστημα παράλληλης απασχόλησης.)*

■ Έναρξη στη ΔΟΥ ασφαλιστέας στον ΟΑΕΕ δραστηριότητας στις 15.5.2014.
■ Πρόσληψη ως μισθωτός στις 26.5.2014.
■ Δήλωση επιλογής φορέα ως φορέα υποχρεωτικής ασφάλισης στις 25.8.2014.
■ Πρώτη εξαίρεση από την ασφάλιση του ΟΑΕΕ για ένα εξάμηνο, και συγκεκριμένα μεταξύ 5/2014-10/2014.
■ Αίτημα συνέχισης της εξαίρεσης στις 5.11.2014.

Έλεγχος προϋποθέσεων χρονικού διαστήματος 5/2014-10/2014 μετά τη λήξη του εξαμήνου, κατά το οποίο διαπιστώνεται, π.χ., ότι τον 5/2014 έχει 4 ΗΑ και ότι για κάθε μήνα από τον 6/2014 έως και τον 10/2014 έχει 25 ΗΑ στο ΙΚΑ-ΕΤΑΜ. Η εξαίρεσή του συνεχίζεται για ένα εξάμηνο και ειδικότερα από 11/2014-4/2015.

Αν υποβαλλόταν αίτημα συνέχισης της εξαίρεσης στις 5.5.2015, θα λάμβανε χώρα έλεγχος των προϋποθέσεων του χρονικού διαστήματος 11/2014-4/2015 μετά τη λήξη του εξαμήνου. Στην περίπτωση που τον 12/2014 ο εν λόγω ασφαλισμένος συμπλήρωσε 22 ΗΑ και τους λοιπούς μήνες είχε 25 ΗΑ ανά μήνα, επαναφέρεται στην ασφάλιση του ΟΑΕΕ από τον 5/2014 μέχρι τη λήξη της παράλληλης απασχόλησης. Αντίθετα, εάν συμπληρώνει για κάθε μήνα 25 ΗΑ, η εξαίρεσή του συνεχίζεται για ένα εξάμηνο.

Γ. *Αιτήματα συνέχισης της εξαίρεσης από την υποχρεωτική ασφάλιση του ΟΑΕΕ για χρονικό διάστημα μετά τη λήξη της ήδη χορηγηθείσας εξαίρεσης. (Η εξαίρεση χορηγήθηκε προ τις 7.4.2014 με το καθεστώς του άρθρου 39 του Ν. 2084/1992, όπως ίσχυε πριν από τη συμπλήρωσή του με τον Ν. 4254/2014).*

■ Έναρξη στη ΔΟΥ ασφαλιστέας στον ΟΑΕΕ δραστηριότητας στις 15.7.2013.
■ Πρόσληψη ως μισθωτός στις 25.7.2013.
■ Χορηγηθείσα εξαίρεση για χρονικό διάστημα από 7/2013-7/2014.
■ Αίτημα συνέχισης της εξαίρεσης στις 10.8.2014.

Διαπιστώνεται ότι για το χρονικό διάστημα από 7/2013- 7/2014 ο εν λόγω ασφαλισμένος πληροί τις προϋποθέσεις σύμφωνα με τις οδηγίες που δόθηκαν για την εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 39 του Ν. 2084/1992, όπως ίσχυαν μέχρι τη συμπλήρωσή τους με τον Ν. 4254/2014, οπότε η εξαίρεση συνεχίζεται για ένα εξάμηνο και ειδικότερα για το διάστημα 8/2014-1/2015.

Όσον αφορά το ενδεχόμενο αίτημα συνέχισης της εξαίρεσης που θα υποβαλλόταν στις 15.5.2015, ο έλεγχος προϋποθέσεων για το χρονικό διάστημα 8/2014-1/2015 θα λάμβανε χώρα με τις προϋποθέσεις του Ν. 4254/2014, οπότε η εξαίρεση θα συνεχιζόταν για

ένα εξάμηνο (1/2015-6/2015), εφόσον για κάθε μήνα από τον 8/2014 έως και τον 1/2015 έχει 25 ΗΑ στο ΙΚΑ-ΕΤΑΜ. Εάν τον 12/2014 ο μισθωτός διέθετε 22 ΗΑ, τότε θα επαναφερόταν στην ασφάλιση του ΟΑΕΕ από τον 8/2014 (μετά τη λήξη της χορηγηθείσας εξαίρεσης) και μέχρι τη λήξη της παράλληλης απασχόλησής του.

Δ. *Εκκρεμή στις υπηρεσίες του ΟΑΕΕ στις 7.4.2014, ημερομηνία δημοσίευσης του Ν. 4254/2014, αιτήματα εξαίρεσης από την υποχρεωτική ασφάλιση του ΟΑΕΕ (αρχικής ή κατά παράταση), ήτοι υποβληθέντα μέχρι 6.4.2014, για τα οποία μέχρι τις 6.4.2014 δεν είχαν εκδοθεί αποφάσεις εξαίρεσης.*

1.
■ Έναρξη στη ΔΟΥ ασφαλιστέας στον ΟΑΕΕ δραστηριότητας στις 15.2.2014.
■ Πρόσληψη ως μισθωτός στις 25.2.2014.
■ Δήλωση επιλογής του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ ως φορέα υποχρεωτικής ασφάλισης στις 15.3.2014.

Το αίτημα στις 7.4.2014, που αποτελεί την ημερομηνία δημοσίευσης του Ν. 4254/2014, εκκρεμούσε στο περιφερειακό τμήμα του ΟΑΕΕ και ως εκ τούτου θα κριθεί με τις προϋποθέσεις του Ν. 4254/2014, δηλαδή θα χορηγηθεί εξαίρεση από την ασφάλιση του ΟΑΕΕ για ένα εξάμηνο (2/2014-7/2014), ενώ μετά τη λήξη της εξαίρεσης θα ελεγχθεί το χρονικό διάστημα αυτής (2/2014-7/2014).

Εφόσον, στο πλαίσιο του εν λόγω ελέγχου, προκύψει, π.χ., ότι τον 2/2014 ο συγκεκριμένος ασφαλισμένος διαθέτει 5 ΗΑ και το χρονικό διάστημα 3/2014-7/2014 συμπληρώνονται 25 ΗΑ ανά μήνα, συνεχίζεται η εξαίρεση για το επόμενο εξάμηνο. Εάν, ωστόσο, τον 3/2014 έχει 15 ΗΑ, τότε το πρόσωπο αυτό επαναφέρεται στην ασφάλιση του ΟΑΕΕ από τον 2/2014 και μέχρι τη λήξη της παράλληλης απασχόλησης.

2.
■ Χορηγηθείσα πρώτη εξαίρεση για το χρονικό διάστημα από 1/2012-1/2013.
■ Συνέχιση εξαίρεσης για το χρονικό διάστημα από 2/2013-2/2014.
■ Υποβολή αιτήματος συνέχισης της εξαίρεσης στις 15.3.2014.

Το εν λόγω αίτημα στις 7.4.2014, ημερομηνία δημοσίευσης του Ν. 4254/2014 εκκρεμούσε στο περιφερειακό τμήμα του ΟΑΕΕ και ως εκ τούτου θα κριθεί με τις προϋποθέσεις του Ν. 4254/2014, δηλαδή:

Το χρονικό διάστημα της ήδη χορηγηθείσας συνέχισης της εξαίρεσης από 2/2013 έως 2/2014 θα εξεταστεί σύμφωνα με τις οδηγίες που δόθηκαν για την εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 39 του Ν. 2084/1992, όπως ίσχυαν μέχρι τη συμπλήρωσή τους με τον Ν. 4254/2014.

Για το εκκρεμές στις 7.4.2014 αίτημα της συνέχισης της εξαίρεσης από 3/2014, θα χορηγηθεί εξαίρεση από την ασφάλιση του ΟΑΕΕ για ένα εξάμηνο (3/2014-8/2014).

Μετά τη λήξη της εξαίρεσης θα ελεγχθεί το χρονικό διάστημα αυτής (3/2014-8/2014) και, εφόσον συμπληρώνονται 25 ΗΑ ανά μήνα, θα χορηγηθεί παράταση για το επόμενο εξάμηνο.

Εάν, π.χ., τον 3/2014 συμπληρώνονται 20 ΗΑ και για τους λοιπούς μήνες (4/2014-8/2014) 25 ΗΑ ανά μήνα, τότε το πρόσωπο αυτό υπάγεται υποχρεωτικά στην ασφάλιση του ΟΑΕΕ από τον 3/2014 και μέχρι τη λήξη της παράλληλης απασχόλησης.

Ε. *Εκκρεμείς κατά τη δημοσίευση του Ν. 4254/2014 (7.4.2014) ενστάσεις ασφαλισμένων κατά απορριπτικών αποφάσεων εξαίρεσής τους από την ασφάλιση του Οργανισμού.*

■ Απόφαση του περιφερειακού τμήματος με την οποία απορρίφθηκε αίτημα συνέχισης εξαίρεσης από την ασφάλιση του ΟΑΕΕ για το χρονικό διάστημα 2/2012-2/2013.
■ Κατά της απόφασης αυτής ο ενδιαφερόμενος άσκησε ένσταση ενώπιον της ΤΔΕ στις 16.3.2014 και κατά τη δημοσίευση του Ν. 4254/2014 (7.4.2014) δεν είχε εκδοθεί απόφαση της ΤΔΕ επί της ένστασης.
■ Η ένσταση αυτή θα κριθεί με τις προϋποθέσεις του προαναφερθέντος νόμου, ήτοι για το χρονικό διάστημα 2/2012-2/2013 εξετάζεται για κάθε μήνα η συμπλήρωση ή μη των 25 ΗΑ.

5.Απαιτούμενα συνοδευτικά δικαιολογητικά της αίτησης πρώτης εξαίρεσης και της αίτησης συνέχισης της εξαίρεσης

Α. Με την αίτηση πρώτης εξαίρεσης συνυποβάλλονται:

• Βεβαίωση του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ από την οποία να προκύπτει ο χαρακτηρισμός του προσώπου ως νέου ασφαλισμένου και η ημερομηνία ασφάλισης σε αυτό (άρθρου 39 Ν. 2084/1992).

• Βεβαίωση του εργοδότη από την οποία να προκύπτει η ιδιότητα του προσώπου ως μισθωτού και η χρονική διάρκεια της απασχόλησής του.

• Ένσημα ΙΚΑ-ΕΤΑΜ για το χρονικό διάστημα που έχει μεσολαβήσει μέχρι την υποβολή της αίτησης εξαίρεσης, εφόσον έχουν οριστικοποιηθεί οι εισφορές.

Για τους μήνες που δεν έχουν οριστικοποιηθεί οι εισφορές και δεν εμφανίζεται ο αριθμός ενσήμων συνυποβάλλονται Αναλυτικές Περιοδικές Δηλώσεις, εφόσον έχουν υποβληθεί.

• Υπεύθυνη δήλωση Ν. 1599/86 στην οποία ο ασφαλισμένος θα δηλώνει ότι:

– Επιλέγει ως φορέα υποχρεωτικής του ασφάλισης το ΙΚΑ-ΕΤΑΜ.
– Η ασφάλισή του στο ΙΚΑ-ΕΤΑΜ δεν θα υπολείπεται των 25 ΗΑ ανά μήνα για το σύνολο του χρόνου της παράλληλης απασχόλησής του.
– Ενημερώθηκε ότι υπάγεται στην υποχρεωτική ασφάλιση του ΟΑΕΕ στην περίπτωση που η ασφάλισή του στο ΙΚΑ-ΕΤΑΜ υπολείπεται των 25 ΗΑ ανά μήνα για το σύνολο του χρόνου της παράλληλης απασχόλησής του.
– Κατά τοΝ χρόνο της παράλληλης απασχόλησής του ασφαλίζεται στο ΙΚΑ-ΕΤΑΜ και δεν αμείβεται με εργόσημο.
– Είναι υποχρεωμένος να γνωστοποιήσει στον ΟΑΕΕ τυχόν διακοπή της ασφάλισής του στο ΙΚΑ-ΕΤΑΜ, καθώς και κάθε απόλυση και επαναπρόσληψη στον ίδιο ή άλλοΝ εργοδότη.
– Δεσμεύεται να προσκομίσει τα ένσημά του για τους μήνες με την οριστικοποίησή τους (εφόσον απαιτείται).

• Σε περίπτωση επίσχεσης εργασίας, βεβαίωση του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ από την οποία να προκύπτουν οι ημέρες ασφάλισης του προσώπου σε αυτό ανά μήνα για το χρονικό διάστημα της επίσχεσης.

• Τα προβλεπόμενα από τον Κανονισμό Ασφαλιστικής Λειτουργίας του ΟΑΕΕ δικαιολογητικά που αφορούν την ασφαλιστέα δραστηριότητα.

Β. Με την αίτηση συνέχισης της εξαίρεσης συνυποβάλλονται:

• Ένσημα ΙΚΑ-ΕΤΑΜ για το χρονικό διάστημα της ήδη χορηγηθείσας εξαίρεσης. Για τους

μήνες που δεν έχουν οριστικοποιηθεί οι εισφορές και δεν εμφανίζεται ο αριθμός ενσήμων συνυποβάλλονται ΑΠΔ, εφόσον έχουν υποβληθεί.

• Βεβαίωση του εργοδότη από την οποία να προκύπτει η ιδιότητα του προσώπου ως μισθωτού και η χρονική διάρκεια της απασχόλησής του.

• Υπεύθυνη δήλωση Ν. 1599/86 στην οποία θα δηλώνει ότι:

– Η ασφάλισή του στο ΙΚΑ-ΕΤΑΜ δεν θα υπολείπεται των 25 ΗΑ ανά μήνα για το σύνολο του χρόνου της παράλληλης απασχόλησής του.
– Ενημερώθηκε ότι υπάγεται στην υποχρεωτική ασφάλιση του ΟΑΕΕ στην περίπτωση που η ασφάλισή του στο ΙΚΑ-ΕΤΑΜ υπολείπεται των 25 ΗΑ ανά μήνα για το σύνολο του χρόνου της παράλληλης απασχόλησής του.
– Κατά τον χρόνο της παράλληλης απασχόλησής του ασφαλίζεται στο ΙΚΑ-ΕΤΑΜ και δεν αμείβεται με εργόσημο.
– Είναι υποχρεωμένος να γνωστοποιήσει στον ΟΑΕΕ τυχόν διακοπή της ασφάλισής του στο ΙΚΑ-ΕΤΑΜ, καθώς και κάθε απόλυση και επαναπρόσληψη στον ίδιο ή άλλον εργοδότη.
– Δεσμεύεται να προσκομίσει τα ένσημά του για τους μήνες με την οριστικοποίησή τους (εφόσον απαιτείται).

• Σε περίπτωση επίσχεσης εργασίας, βεβαίωση του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ από την οποία να προκύπτουν οι ημέρες ασφάλισης του προσώπου σε αυτό ανά μήνα για το χρονικό διάστημα της επίσχεσης.

6. Διαδικασία εξαίρεσης κατά την εγκύκλιο 16/10.6.2014 του Υπουργείου Εργασίας

Α. Οι εξαιρέσεις λόγω επιλογής του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ ως φορέα υποχρεωτικής ασφάλισης καταχωρούνται στο Π/Σ με τον κωδικό 46.

Στις αποφάσεις εξαίρεσης (αρχικής και κατά παράταση), καθώς και στις αποφάσεις επαναφοράς στην ασφάλιση, οι οποίες κοινοποιούνται στα πρόσωπα που αφορούν, αναφέρεται ρητά ότι αυτές δεν επέχουν θέση βεβαίωσης ασφαλιστικής ενημερότητας ή βεβαίωσης για οποιαδήποτε μεταβολή της δραστηριότητας για χρήση στη ΔΟΥ.

Ειδικότερα, για τους νέους ασφαλισμένοι που πληρούν τις προϋποθέσεις εξαίρεσης από την ημερομηνία έναρξης της ασφαλιστέας στον ΟΑΕΕ δραστηριότητας και εξαιρούνται για πρώτη φορά:

• Συντάσσεται ΔΕΛΤΙΟ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΜΕΝΟΥ, στο οποίο συμπληρώνονται αρχικά τα ατομικά στοιχεία του εξαιρούμενου προσώπου και τα στοιχεία της ατομικής επιχείρησής του και χορηγείται προσωρινή βεβαίωση προεγγραφής για χρήση στη ΔΟΥ χωρίς να εισπράττεται η εφάπαξ εισφορά εγγραφής.

Ενώ, κατόπιν της προσκόμισης της βεβαίωσης της ΔΟΥ περί έναρξης εργασιών της επιχείρησης:

• Εκδίδονται πράξη εγγραφής και απόφαση εξαίρεσης, η οποία κοινοποιείται στον ενδιαφερόμενο.
• Συμπληρώνονται τα πεδία του Δελτίου Στοιχείων Ασφαλισμένου: «Στοιχεία Απόδειξης Εγγραφής» με τη φράση «ΕΞΑΙΡΕΣΗ ΙΚΑ» «Είδος» εγγραφής με την ένδειξη 1

«αυτεπάγγελτη» «Διακοπή» με την ημερομηνία έναρξης της εξαίρεσης «Αιτία» με τον Κωδικό 46 «Επανεγγραφή» με την ημερομηνία λήξης της εξαίρεσης.
• Καταχωρείται το Δελτίο Στοιχείων Ασφαλισμένου στο Π/Σ και χορηγείται αυτόματα το ΕΑΜ του εξαιρουμένου προσώπου.
• Δημιουργείται ατομικός φάκελος στον οποίο τίθενται τα στοιχεία του εξαιρουμένου προσώπου, στο εξώφυλλο του οποίου αναφέρεται η απόφαση εξαίρεσης και η διάρκειά της.

Για τα μέλη εταιρειών στα οποία δεν χορηγείται προσωρινή βεβαίωση προεγγραφής, συμπληρώνεται από την αρχή το απογραφικό δελτίο του ασφαλισμένου σύμφωνα με τα ανωτέρω και εκδίδεται απόφαση εξαίρεσης που κοινοποιείται στον ενδιαφερόμενο.

Β. Για τη συνέχιση της εξαίρεσης:

• Συντάσσεται Δελτίο Μεταβολών Ασφαλισμένου και εκδίδεται απόφαση συνέχισης της εξαίρεσης που κοινοποιείται στον ενδιαφερόμενο.
•Καταχωρείται το Δελτίο Μεταβολών Ασφαλισμένου στο Π/Σ.
• Αρχειοθετούνται τα στοιχεία στον ατομικό φάκελο του εξαιρουμένου και αναγράφεται στο εξώφυλλό του η απόφαση συνέχισης της εξαίρεσης και η διάρκειά της.

Γ. Για τους νέους ασφαλισμένους που εξαιρέθηκαν από την ασφάλιση του ΟΑΕΕ και πληρούν τις προϋποθέσεις υπαγωγής τους στην ασφάλιση (Επαναφορά στην ασφάλιση):

• Συντάσσεται Δελτίο Μεταβολών Ασφαλισμένου με τις μεταβολές του πεδίου «Είδος εγγραφής» σε εκούσια και των πεδίων «Διακοπή» και «Επανεγγραφή».
• Εισπράττεται η εφάπαξ εισφορά εγγραφής.
• Εκδίδεται απόφαση επαναφοράς στην ασφάλιση που κοινοποιείται στον ενδιαφερόμενο.
• Καταχωρείται το Δελτίο Μεταβολών Ασφαλισμένου στο Π/Σ.
• Αρχειοθετούνται τα στοιχεία στον ατομικό φάκελο του ασφαλισμένου και αναγράφεται στο εξώφυλλό του η απόφαση επαναφοράς και η ημερομηνία έναρξης της ασφάλισης.

Δ. Για τους νέους ασφαλισμένους που έχουν υπαχθεί στην ασφάλιση του ΟΑΕΕ και πληρούν τις προϋποθέσεις εξαίρεσής τους:

• Συντάσσεται Δελτίο Μεταβολών Ασφαλισμένου με τις μεταβολές στα πεδία «Διακοπή» και «Επανεγγραφή» και εκδίδεται απόφαση εξαίρεσης που κοινοποιείται στον ενδιαφερόμενο.
• Καταχωρείται το Δελτίο Μεταβολών Ασφαλισμένου στο Π/Σ.
• Αρχειοθετούνται τα στοιχεία στον ατομικό φάκελο του ασφαλισμένου-εξαιρουμένου και αναγράφεται στο εξώφυλλό του η απόφαση της εξαίρεσης και η διάρκειά της.

Όμοια διαδικασία ακολουθείται και σε κάθε επόμενη συνέχιση της εξαίρεσής του.

Στην περίπτωση που ενεργηθεί διακοπή της ασφαλιστέας δραστηριότητας πριν από τη λήξη της χορηγηθείσας εξαίρεσης, εκδίδεται απόφαση διαγραφής και συντάσσεται «Δελτίο Μεταβολής Ασφαλισμένου» με τη μεταβολή του κωδικού 46 σε 60 στο πεδίο «Αιτία» και τις μεταβολές στα πεδία «Διαγραφή» και «Επανεγγραφή», το οποίο καταχωρείται στο Π/Σ.

7. Κριτική του ισχύοντος νομικού καθεστώτος περί επιλογής ασφαλιστικού φορέα

Ο νομοθέτης, σε μια προσπάθεια αποφυγής ενδεχόμενων καταστρατηγήσεων του καθεστώτος της προβλεπόμενης εξαίρεσης από την ασφάλιση του ΟΑΕΕ όσων νέων ασφαλισμένων υπάγονται στην ασφάλιση του ΙΚΑ λόγω μισθωτής εργασίας, η οποία θα αφορούσε μόνο λίγες ημέρες ασφάλισης ανά μήνα, έθεσε το υπερβολικό όριο των 25 ΗΑ, το οποίο δημιουργεί πολλά προβλήματα και ενδεχόμενη υποχρέωση υπαγωγής στην ασφάλιση του ΟΑΕΕ για εργαζομένους του ιδιωτικού τομέα, οι οποίοι απασχολούνται γνήσια και όχι προσχηματικά ως μισθωτοί.

Ενδεικτικά, θα μπορούσε να αναφερθεί η περίπτωση της απεργίας ή της μερικής απασχόλησης, που με τον σημερινό τρόπο εφαρμογής των σχετικών διατάξεων φαίνεται, κατά κανόνα, να δημιουργεί υποχρέωση υπαγωγής των εν λόγω εργαζομένων (μερικώς απασχολούμενων, εργαζόμενοι που συμμετείχαν σε απεργία) στην ασφάλιση του ΟΑΕΕ για όλο το διάστημα της παράλληλης απασχόλησής τους.

Ενόψει των ανωτέρω, κρίνεται αναγκαία η διορθωτική ερμηνεία των νέων διατάξεων μέσω νέας εγκυκλίου ή, ακόμα καλύτερα, η οριοθέτηση ενός πιο ρεαλιστικού ορίου ημερών ασφάλισης των μισθωτών στο ΙΚΑ (π.χ. 15 ΗΑ) προκειμένου να μπορούν να εξαιρεθούν της ασφάλισης στον ΟΑΕΕ, το οποίο θα λαμβάνει υπόψη και την πραγματικότητα της αγοράς εργασίας, η οποία συνίσταται στη μερική απασχόληση μεγάλου ποσοστού των εργαζομένων.

Πηγές

Λαναράς, Κ. (2013). *Η Ασφάλιση στο ΙΚΑ*, Αθήνα: Εκδόσεις Σάκκουλα.

Ν. 4254/2014, Ν. 2084/92, Εγκύκλιος Υπουργείου Εργασίας 16/10.6.2014, Π.Δ. 258/2005

Συντάκτης

Ιωάννης Σκανδάλης